

Gyöngyösfalui gyöngyszemek

Közösségi összefogással kidolgozott natúrparki szemléletű élő értékeink Gyöngyösfalun

képviselőtestületi előterjesztés szakmai anyaga

Megbízó: Gyöngyösfalu Önkormányzata

Készítő: Írott-kő Natúrparkért Egyesület

az UTIRO LEADER helyi akciócsoport VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 helyi felhívása keretében

ELŐSZÓ

A natúrparki szemléletű települési értéktárak összeállításánál világossá vált, hogy az Írott-kő Natúrparkért Egyesület talán még sosem vállalkozott ilyen nagy horderejű, natúrparki projekt megvalósítására. Sose gondoltuk volna előtte, hogy ez a térség ennyi kincset, ennyi gyöngyszemet őriz. Az esti beszélgetések, fórumok, kutatások, telefonok rengeteg tudást, információt adtak nekünk, natúrparki munkatársaknak.

Hallottunk helyi történetekről, temetőkről, templomokról, kápolnákról, keresztekéről, ritka fákról, erdőkről, szőlőkről, borokról, ételekről, népszokásokról, programokról, mondákról, hegyekről, mesékről.

Láttunk népi értéket képviselő tárgyakat, múzeumokat, kiállításokat, fényképeket, régi családi iratokat. Köszönet és hála érte azoknak, akik megosztották velünk tudásukat, jószándékúan segítettek nekünk.

Természetesen nem lehet teljeskörű ez az értéktár, nem vagyunk helyi lakosok, elmondásokból, beszélgetésekből, kérdőívekből, „nyomozások” alapján dolgoztunk.

De mi rengeteget tanultunk az anyag összeállítása alatt, és ezt KÖSZÖNJÜK. Reméljük Önök is találnak majd az értéktárban olyan újdonságokat, érdekességeket, amiről eddig még nem volt tudomásuk, vagy ilyen összefoglaló módon eddig még nem olvastak róla.

Az anyag elkészítésének elsődleges célja a településeket további pályázati lehetőségekhez juttatni, de eközben az értéktárban, a natúrparki gyöngyszemek összeállításánál nagyon sok tudásanyag halmozódott fel. Használják fel ezeket, olvassák, és legyenek büszkék falujukra.

Mi nagyon büszkék vagyunk a Gyöngyösfalui gyöngyszemekre!

Kérem, olvassák olyan szeretettel, amilyen jó szívvel készítettük.

Tisztelettel,

az Írott-kő Natúrpark nevében

Honvéd Veronika, Győrffy Gábor

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	2
Bevezető	6
A Gyöngyösfalui gyöngyszemek dícsérete	7
Gyöngyösfalu legragyogóbb gyöngyszemei	7
Gyöngyösfalu történelmi és kulturális hagyományai	7
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – élő természeti értékeink	9
A 200 éves vad körtefa	9
Gyöngyös patak	9
Különleges faluszerkezet	10
Nagypösei házi berkenyék	10
Pösei hegy	10
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – kiemelkedő ünnepeink és szokások	11
Pösei sárkányvadászat	11
Márton-nappal egybekötött falu búcsú	11
Májusfa állítás	11
Májusfa körbetáncolása	11
Húsvéti locsolkodás	12
Szüreti felvonulás	12
Mindenki karácsonya	12
Újévi fogatos felvonulás	13
Újévi koccintás	13
Gyöngyösfalui Gyöngyszemek - kiemelkedő személyek	13
Dr. Tolnay Sándor	13
Seregély István	14
Szőnye József (1948- 2019)	15
Simkó Imréné Zsuzsa	16
Tamásné Geröly Mária	16

Horváth János 'Gedi' és H. Nagy Katalin.....	16
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – művészetek és művészi kézművesség.....	17
Tojásfestés és csuhékészítés	17
Fafaragó	17
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – épített értékeink (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyéb)	18
Szent Márton templom	18
Dr. Tolnay Sándor- mellszobor	18
Dr. Tolnay Sándor Általános Iskola	18
Ludadi Szentháromság templom.....	19
Ludad falurész - Hősi emlékmű	19
Petőfi Sándor utcai házak	19
Borostyánkő út	20
Pösei hegy – boronafalas pincéi	20
Szent Ilona kápolna.....	20
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – tárgyak, a múlt kézbe vehető emlékei	21
Bikafuttatás legendája	21
Helytörténeti emlékek.....	21
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – a mesterségek és iparosság emlékei	22
Gyöngyösfalui dísznövénykertészet	22
Varga Zoltán – Fafaragó.....	22
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – Vendégcsalogató és vendégfogadó gyöngyszemek..	22
Holdfényliget	22
7ed7	23
Négy évszak vendégház	23
MIND-X Kereskedelmi Kft.	23
Pösei Sárkány Tanösvény.....	23
Lujber horgászto	24

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – Helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói.....	24
Helyi termékek.....	24
Helyi mezőgazdálkodás	25
Ökológiai gazdálkodás	26
Kézműves foglalkozások	26
Lakóhelyek, lakókörnyezet és környezettudatosság.....	27
Helyi szolgáltatások	27
Gyöngyösfalui gyöngyszemek- sport és szabadidő	28
Sporthorgászat.....	28
Labdarúgás.....	28
Gyöngyösfalui gyöngyszemek – A gyöngyösfalu közösség megtartói.....	29
Szent Márton kórus	29
Szőlőfürt Egyesület Gyöngyösfalu	29
Dr Tolnay Sándor Általános Iskola	29
Pösei Hegyi Borkultúra Hagyományőrző és Szépítő Egyesület	30
Gyöngyösfalu Sport Egyesület	30
Polgárőr Egyesület	30
Idősek Klubja.....	31
Utiro Térségfejlesztő Egyesület	31
MEGJEGYZÉS	32

Bevezető

Bátorság, összetartozás, szorgalom – a szavak, amely legjobban jellemzik a falut!

1999. július 3-án volt a címer és zászlóavatás. /Ekkor rendezték meg az első falunapot./

Gyöngyösfalu község újkori címerének megalkotásakor a levéltári javaslatokat helyi elképzelésekkel próbálta ötvözni Kamper László képzőművész. A csücskös talpú címerpajzs vörös mezejében felül egymást középütt keresztező szablya ékeskedik. A felület alsó, hegyesülő részét szintén aranyló szőlőfürt gazdagítja. A település osztott színezetű zászlaján is visszaköszönt e pajzs vöröse és a fémes anyaga. A vörös színezet a Krisztus és a vértanúk áldozatát, melegségét, szeretetet jelképezi. A fémes arany a nap, az örökkévalóság színe. Az általános értelmezések szerint a kard az igazságosság, bátorság és az erő szimbóluma, az újjászületést is jelképezi.

Talán furcsa, hogy Gyöngyösfalu területén nem zajlott csata, a történelem folyamán, ennek ellenére mégis két kard szerepel a község címerében. Ennek oka, hogy a községük sorsa nem volt mentes a történelem viharaitól. Szombathely és Kőszeg közötti települések mindig osztoztak a két város sorsában. A két világháború hősi áldozataira visszagondolva indokoltnak tekinthetjük a két kard jelképes jelentését.

Címerük másik jelképe a szőlőfürt. Ennek kettős jelentése van: az egyik az összetartozást jelképezi, a másik a községre jellemző szőlőkultúrát, a szorgalmat, az emberi munkát.

A Gyöngyösfalui gyöngyszemek dícsérlete

Gyöngyösfalu legragyogóbb gyöngyszemei

Csokorba szedjük, felfűzzük életünk különböző területein fénylő, legragyogóbb Gyöngyösfalui Gyöngyszemeket. Olvashatnak Gyöngyösfalu különleges természeti értékeiről, történelmi és kulturális hagyományairól, kiemelkedő ünnepeiről és a falu jelenkori rendezvényeiről, és a falu történetének kiemelkedő személyiségeiről is. Szó kerül az épített értékekről, a vendégcsalogató és vendégfogadó élménypontokról, jelentős helytörténeti tárgyakról és gyűjteményekről, kézműves hagyományokról és meghatározó művészeti emlékekről is. Számot adunk a Gyöngyösfalu életében 2020-ban jelentős közösségekről, a helyi közösségi élet formálóiáról, valamint a Gyöngyösfalu gazdasági életét meghatározó gazdasági tevékenységeiről és vállalkozókról is. Gyöngyösfalu gyöngyszemeinek köre évről évre mélyül, megújul és bővül is. Az itt feljegyzett Gyöngyösfalui Gyöngyszemek ápolást, gondozást érdemelnek – és külön-külön is, további, részletesebb kimunkálásra méltóak!

Reméljük, kedvüket lelik Gyöngyösfalu legragyogóbb gyöngyszemeiben!

Gyöngyösfalu történelmi és kulturális hagyományai

Az Alpokalján szelíden kanyargó Gyöngyös-patak mentén - az Eszterházyak néhai birtokán elterülő község. A Szombathely- Kőszeg közötti agglomerációs tengelyben fekvő, kb: 1140 fős lakosú község több szakaszban, öt település összeolvadása egyesítése során jött létre.

1928-ban egyesítették Kispösét és Nagypösét, Pöse néven, 1934-ben Gyöngyösfalut hozták létre Ludadból és Seregélyházából, abból a Seregélyházából melybe a múlt század közepén olvadt be Besenyő falu. Gyöngyösfaluhoz 1950-ben csatolták Pösét, így szervezték egy közigazgatási egységgé a két új települést. Pöse első okleveles említése 1263-ban történt Pese formában maradt fenn.

A 15. században, annak elején történt, illetőleg kezdődő kettészakadása, amikor egy részét a Garaiak kapták meg és Kőszeg várának uradalmához csatolták. Ez a rész lett

Nagypöse. A kismemesi birtokokból álló Kispöse önálló maradt. Ludadot, mint királyi birtokot 1386-ban említettek ebben az alakban. 1412-ben a Garai család tulajdona lett és Kőszeg uradalmának része. Jellemző volt a településre /nyomokban még ma is látható/ a pajtáskertes telektípus. Seregélyháza 1479-ben jelent meg a forrásokban Seregelhaza néven, mely kismemesi családok birtoka volt. A 19. század elején, a Csömötteiek kihalását követően a Széchenyi család vette meg egy részét. A községbe beolvadt Besenyő lakóit, feltételezések szerint, a honfoglalás után, a szomszédos Gencsapáti területén működő gát őrzetére telepítették a Gyöngyös által körülvevett szigetre. A kis népességű falun a 13. században a Hermán nemzetség tagjai osztoztak, de a későbbiekben kismemesek birtoka volt. Napjainkban egy csoport felmérést végzett a falusika indentitása és hovatartozása kérdésében. Érdekes válaszokat kaptak melyben a lakosság 30%-a Pöseinek, Ludadinak vagy Seregélyházainak vallja magát, és csak a falu összlakosságának 70%-a mondja magát Gyöngyösfaluinak. Érdekessége tehát az, hogy évszázadok óta önálló település Gyöngyösfalu mégis, falun belül mai napig előfordul viszály, dac a falurészek között. Több, jelenleg is a faluban élő „betelepült” jegyzi meg, hogy bár kissé, de érezhetőek az ellentétek a falurészek között. Nem véletlen, hiszen a Ludadi mentalitás kicsit különbözik, mivel ők mindig is egy szegényebb falurészt képviseltek, nem úgy, mint a Pöseiek. Pösén élő lakosság, mint az feljebb említettük, egy gazdagabb, úriasabb életszínvonalat képviseltek. Gyöngyösfalu lakosságának 44% őslakos, de a sok új betelepült ember és elhalálozások okán folyamatosan csökken.

Gyöngyösfalu népe vallásos. Legfőképp katolikus keresztények és evangélikusok lakják. Hitének jelképei a templomok, harangtornyok, az apró emlékkápolna, a sok útmenti kő és fakereszt, virágos, lombos temetők, síremlékek. A pösei Szent Márton római katolikus plébániatemplom elődjét a 15. században emelték, amelyet a 18. században felújítottak. 1904-ben lebontott épület helyett a következő évben készült el Ludwig Schöne tervei szerint épített, neoromán, vakolat nélküli téглаépület. A ludadi, Szentháromságnak szentelt római katolikus templom, 1868-ban épült eklektikus stílusban. Az egyhajós épületbe 1986-ban történt felújítása során helyezték el a festett üveglakokat.

Ezen kívül érdekes építészeti együttest alkot a Petőfi Sándor utca néhány fésűs beépítésű, egytraktusú háza.

Érdemes megemlíteni a Dr. Tolnay Sándor Általános Iskolát, mely a község és a környék gyermekeinek biztosít, kiváló tanulási lehetőséget.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – élő természeti értékeink

A 200 éves vad körtefa

Mintegy 200 éves védett fa, mely monumentális ágaival és koronájával főként virágzáskor nyújt felejthetetlen élményt. (A mintegy 15 m magas és 1 m átmérőjű idős vadkörtefa oltalmát rendkívüli méretei és megjelenése indokolja.) / Lukácsházán a Forma Vitrum üzem épülete mellett haladó aszfaltos úton annak kanyarulatáig, majd róla kanyarban induló földútra térve, azon tovább a Csömötei-hegy lábáig haladunk. Itt letéve gépkocsinkat, gyalogosan a bal oldali úton mintegy 100 méter megteltével elérjük az út mellett táblával jelzett fát. Gyöngyösfalu Ligetút mellett található több mint 200 éves vadkörtefa melyből eredetileg több darab is volt a hegyen. Országosan jegyzett vadkörte, amely a génállomány megőrzési alap része. A faluban régebben ennek a fának a gyümölcsét arra használták fel, hogy ecetet főzzenek belőle. Régebben a körtefa alatt található gyökérsarjakat kiásták és ebbe oltották bele az új, nemesített körtefa oltványokat. A 30-as években a fa közelében lévő út mellett, egy találkozási pont szerepét töltötte be. Ugyanis a pösei és a csömötei hegyek közötti forgalom ezen az úton zajlott és a terebélyes lomkorona alatt gyakran megálltak pihenni a nyári napokon. Sajnos az út melletti fasor kipucolása után az uralkodó szélirányok erőteljesen megrongálták a fa lombkoronáját, de még így is impozáns látványt nyújt. A fa mellett ma is kialakított pihenőhely található. Tulajdonosa a Gyöngyösfalui Önkormányzat.

Gyöngyös patak

Az ország ismert pisztrángos patakja. Gyöngyöspatak egy Ausztriában eredő, Sárvárnál a Rábába torkolló patak. A Kőszegi-hegység egyik fő vízgyűjtő vízfolyása. Vízjárása szeszélyes, mivel itt összegződnek a rövid, nagy esésű mellékvizein a bőséges csapadékhullások nyomán gyorsan levonuló árhullámok. A Gyöngyös nevet Gencsapátiig a patak eredeti medre, Gencsapátitól egy valószínűleg a rómaiak által épített csatornában keleti irányba elterelt patak viseli, ami keresztülfolyik Szombathelyen, majd Vasszécsenyénél északkelet fordulva Sárvárnál torkollik a

Rábába. Az eredeti meder neve Gencsapátitól: Perint, majd Szombathelytől délre: Sorok patak. A Sorok patak Zsennyénél torkollik a Rábába.

Különleges faluszerkezet

A mai település Kispöse, Nagypöse, Ludad és Seregélyháza egyesítésével keletkezett. 1386-ban említik először. 1910-ben Kispösének 142, Nagypösének 182, Ludadnak 298, Seregélyházának 165 lakosa volt. Mind a négy község Vas vármegye Kőszegi járásához tartozott. Kis- és Nagypösét 1928-ban egyesítették, majd 1950-ben Ludaddal és Seregélyházával egyesítve a Gyöngyösfalu nevet kapta. A legutóbbi népszámláláskor 2016-ban 1157 fő lakosa volt Gyöngyösfalunak.

Nagypösei házi berkenyék

A fák érdekessége, hogy már a magyar természetvédelem úttörőjeként tisztelt Kaán Károly is megemlíti őket, mint különleges méretű fákat az 1932-ben íródott Természetvédelmi és természeti emlékek című művében. A Gyöngyösfalui (pösei) templomtól a Pösei-hegyre vezető földúton, a pincesor utolsó telkéig sétálva, baloldalon, szépen gondozott magánterületen találhattuk a fákat. Sajnos 2020.-ban a fákat különböző betegségi okokból ki kellett vágni, így már csak törzsük nyoma fellelhető.

Pösei hegy

Gyöngyösfalu Nagypöse, Kispöse, Ludad és Seregélyháza egyesítésével jött létre. A négy település közül Nagypösének volt (van) szőlőhegye.

A hegy különleges tájjellegét a Pösei Hegyi Borkultúra Hagyományőrző és Szépítő Egyesület próbálja megőrizni, ide érve a közel 200-250 éves berkenyefákat, a hagyományos bokros, fás út melletti részeket, és figyelmet fordítanak az itt honos növényzet megtartására is.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – kiemelkedő ünnepeink és szokások

Pösei sárkányvadászat

Bertók József írta ezt a kis vicces történetet vers formájában, melyben egy megtörtént esemény alapján ahol valószínűleg ő is részt vett vagy legalábbis hallomásból ismerte azt. Az egész történet a Pösei hegyre vezető Csorda út mellett játszódott a régi disznófürdő felett. A történet szerint a hazafelé tartó pince gazdák az út mellett lévő odvas gesztenyefában huhogó bagolyra azt hitték, hogy sárkány. Sajnos már nem tudták megítélni az események valós mivoltát és rémületükben kicsődítették a hegyre a papot és a fél falut, hogy kifüstöljék a bestiát. A falu aprajánagyja kivonult és ezt az író jól kihasználva az akkori két falurész közötti vicces versengést egy humoros vers formájában örökítette meg. A vers inkább a negatív tulajdonságokra alapoz és iróniával jól átszőve egy fricskát állít ki az akkori Kis-pösei, Nagy-pösei lakosokról.

Évek óta sokan ellátogatnak a faluból az először 2017-ben megrendezett Pösei Sárkányvadászatra mely egyszerre több helyszínen zajlik, izgalmas akadályversenyekkel és rengeteg kulturális programmal. A rendezvényt általában tavasszal, április környékén rendezik meg.

Márton-nappal egybekötött falu búcsú

Novemberben tarják a falu talán legrégebbi népszokását, amely nem más, mint a búcsú. Három évvel ezelőtt egybekötötték a Szent Márton nappal. Számos közösségi programokkal várja az önkormányzat a település lakosságát ezen a napon.

Májusfa állítás

A település fiataljai – régi hagyományt őrizve - összefogással állítanak egy májusfát a településen.

Májusfa körbetáncolása

A májusfa állítása és annak május végi (pünkösdi)kitáncolása a régi faluközösség számára ünnep volt, ezért nemcsak az eladó lányoknak, hanem a bíró háza elé és

egyéb közzintézmények számára is állítottak májusfát. A májusfa ünnepélyes kitáncolására általában pünkösdkor kerül sor, de van, ahol ezt május utolsó vasárnapján rendezik meg. A zenészt hagyomány szerint a fát állító legény fogadta, a lány szülei az ételt, italt kínálgatták. Amikor kidöntötték a fát, a rajta lévő pántlikákat a lányok a hajukba kötözték, vagy a mellükre tűzték.

Húsvéti locsolkodás

A **locsolkodás** közép-európai húsvéti hagyomány.

E szokás szerint húsvéthétfőn hajnaltól kezdve a fiúk vízzel, újabban csak illatos kölnivel locsolják meg az ismerős lányokat.

Vízbevető, vízbehányó hétfőnek nevezték, ugyanis még ötven évvel ezelőtt is elterjedt formájában vödörnyi vízzel locsoltak, vagy az itatóvályúba dobták a lányokat, akik a nemes alkalomra a legszebb ruhájukban pompáztak. A városokban, illetve napjainkban a finomabb formája az elterjedt, amikor illatos parfümféleséggel, locsolóvers elmondásával kell kiérdemelni a jutalmul kapott festett hímes tojást. Ez a szép magyar hagyomány továbbra is él Gyöngyösfalu életében.

Szüreti felvonulás

A Lukácsházi Nemzedékek Parkjától indulnak a fogatok, traktorok és egyéb szépen feldíszített gépjárművek. A menet Lukácsháza és Gyöngyösfalu utcáin halad, több megállóhelyet érint, ahol műsorral kedveskednek a felvonulók a szép számú nézősereg részére. A két falu lakói, civil szervezetei példás összefogással készülnek a felvonulók fogadására, a szépen feldíszített állomásokon enni és innivaló várja a vidám sereget. A rendezvény vendégei ilyenkor a Reziből és Kőszegről érkező borbarátok, a Borlovagrend több tagja is. A szeptember második felében megrendezésre kerülő program végül vacsorával és bállal zárul.

Mindenki karácsonya

Minden évben, hagyományosan rendezik meg a programot, amelyen a karácsonyi ünnepkörhöz kötődő műsorok kerülnek színpadra.

Újévi fogatos felvonulás

Január 1-én a gyöngyösfalui és lukácsházi fogatosok – a lovas szakosztály szervezésében – végig vonulnak a két település utcáin, a fogadó állomásokon köszöntik az újesztendőt.

Újévi koccintás

Az elmúlt körülbelül 5 évben, minden - lehetőség szerint- szilveszter utáni első szombatján megrendezésre kerülő batyus bál. Az iskola tornacsarnokában a polgári köszöntőt követően kötetlen beszélgetésre invitálják az érdeklődőket. A rendezvény többnyire pár órás (Du. 4 órától körülbelül este 9 óráig tart), és rendszerint egy 20-60 főt érint. A lakosok körében is kedvelt hagyománnyá kezd válni, és a szervezőket sem terheli le ennek megrendezése mivel a hely biztosítását és a meghívók elkészítésén kívül nem jár plusz munkával.

Ahogy a településen több rendezvénynek, ennek is közösség kovácsoló ereje van, amit érdemes ismerté tenni a lakosság körében, a hagyomány fenntartása érdekében biztatni az embereket a részvételre.

Gyöngyösfalui Gyöngyszemek - kiemelkedő személyek

Dr. Tolnay Sándor

1747. szeptember 8-án a Vas megyei Nagycsömöte községben született kismemesi családból. Iskoláit Kőszegen és Trencsénben (ma: Trencin – Szlovákia) végezte, majd az udvari Haditanács megbízásából és támogatásával 1769 és 1775 között Párizsban és Franciaország más városaiban, valamint Londonban tanulmányozta a lótenyésztést és gyógyítást.

Orvosi, majd Bécsben állatorvosi diplomát szerzett. 1786 decemberében megbízást kapott a pesti egyetem orvosi karán a "baromorvoslás ismeretének" tanítására. A Helytartótanács melyhez közvetlenül tartozott az egyetemi oktatás a következő év

februárjában utasítást adott a tanszék működésének megszervezésére. Ezt az időpontot 1787. február 6. tekinthetjük a hazai állatorvosi szakoktatás kezdetének. Ekkor tartotta híres tanszékfoglaló előadását. Ebben a következőket mondta: "Szívemnek soha nem is ábrázolható érzéssel lépek ma először a nyilvános tanszékre és kezdek el egy olyan pályát, amelynek célja egy olyan ügy szolgálata, amely az én szeretett hazám jólétének leglényegesebb részét képezi."

Tolnay 1787-ben nagyszabású tervet készített az oktatás rendjéről, s mivel mintának a bécsi állatorvosi tanintézet működését, felépítését vette, itt is kétéves képzési időt javasolt. Szükségesnek tartotta továbbá egy állatkórház felállítását is.

Tolnay oktatói tevékenysége mellett az ország állattenyésztésében is szerepet vállalt. 1792-ben helytartótanácsi felhívásra két terjedelmes utasítást dolgozott ki a marhavésszel kapcsolatos teendőkről. A nyomtatásban is megjelent utasítások az állatvések megelőzéséhez és a gyógyításhoz adnak hasznos tanácsokat.

Betegsége, valamint az állandó harc a meg nem értéssel és a közönnyel, egyre inkább aláásta egészségét és 1818. április 25-én, Pesten hunyt el.

Ma sem mondhatunk Tolnay Sándorról kevesebbet, mint a Tudományos Gyűjtemény" című folyóirat 1818. évi nekrológja: "Egy illy minden tekintetben hivatalának megfelelt Tanító nyilván háladatos emlékezetre érdemes."

Seregély István

Édesapja erdőmérnök volt. Családjával 1940-ben került Miskolcra, középiskoláit a ottani Fráter György Gimnáziumban végezte, ahol 1948-ban érettségizett. 1950-ben jelentkezett a Szombathelyi egyházmegye szemináriumába.

Teológiai tanulmányait Szombathelyen kezdte, majd a szeminárium bezárása után, 1952-től Budapesten a Központi Szemináriumban, illetve a Hittudományi Akadémián folytatta és fejezte be. Szombathelyen, 1955. június 19-én szentelte pappá Kovács Sándor szombathelyi megyés püspök, az 1957-ben az Oltáriszentség és a lelkipásztori hivatás vértanújává lett Brenner Jánossal, Szabó Ferencsel, a Vatikáni Rádió magyar nyelvű adásainak későbbi szerkesztőjével és Kovács Ferencsel, az ÁVO későbbi áldozatával együtt.

1956-ig kisegítő studens volt Budapesten, majd káplánként működött 1956-tól Gyöngyösfalun.

Irányításával a négy kőszeghegyaljai falu lakói olyan időszakban újítták fel a templomokat, amikor a hivatalos körök azokat feleslegesnek tartották. 1981–1987 között Kőszegen volt plébános, ahol 9 templom renoválását szervezte, irányította.

Életében munkásságának köszönhetően Gyöngyösfalu is sok támogatást kapott.

Szőnye József (1948- 2019)

Tízgyermekes bőí családban hatodikként, 1948-ban látta meg a napvilágot. Szegénységben, de keresztényi hitben és szeretetben telt gyermekkora. 1972 óta végzett önálló lakatosipari tevékenységet, melyet Szombathelyen kezdett. Géplakatos mestervizsgáját 1973-ban tette le. Munka mellett elvégezte a gépipari technikumot, leérettségizett. A gyöngyösfalusi telephelyen 1988-ban indította vállalkozását három alkalmazottal. A néhány millió forintos forgalmú kisipari üzemből 2009-re világszínvonalú gyártástechnológiát alkalmazó, közel 100 munkatárssal működő, milliárdos árbevételű társaság jött létre. Emellett családjával létrehozta a gyöngyösfalusi Holdfény Liget Kalandparkot és acélipari üzemének pácsonyi telephelyét. Sokan irigyelték vállalkozói sikerét, de ahogy mondta: „nekem ehhez egy élet munkája kellett”.

Vállalkozása mellett sok helyen vállalt társadalmi szerepkört. Volt önkormányzati képviselő, külsős bizottsági tag és IPOSZ-KIOSZ elnökségi tag. Legnagyobb büszkeséggel a Kőszegi Ipartestület elnöksége töltötte el. 1989 óta vezette 25 éven keresztül a testületet. 1993-ban sikeresen viisszaszerezte Kőszeg Városa segítségével az 1946-ban elkobzott Iparosházat, biztos helyet és anyagi bázist teremtve a közösségnek. Idősebb korára kinevelte a jelenleg is jól működő testület új generációját, biztos erkölcsi és anyagi alapokat hagyva hátra. Az 1999-ben megalakult Vállalkozók Országos Szövetségének Vas megyei elnöke volt önként vállalt visszavonulásáig. Nevéhez fűződik 2003-tól az országos Prima Primiissima-díjak megyei rendszerének vasi meghonosítása, melyért éveken keresztül nagy anyagi áldozatot is hozott az egész éves szervezőmunkán túl.

Bőkezű mecénás volt, mindig segítette a fontos ügyeket, a rászorulókat. A Haladás öregfiúk közt otthon érezte magát, mindig örömmel beszélt a velük töltött időről. Keresztény hitében soha nem ingott meg, fontosnak érezte ennek mindenkori

hangsúlyozását és tetteikkel való igazolását. Édesanyja emlékére kápolnát építtetett Gyöngyösfaluban, a Holdfény Ligetben.

A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége 72. életévében elhunyt egykori Vas megyei elnöke, a Kőszeg és Vidéke Ipartestület örökös elnöke, a Vas Megyei PRIMA-gálák elindítója, az egykori lakatosipari vállalkozó. Több kitüntetés birtokosa volt: a Magyar Köztársasági Érdemkereszt Tisztikeresztje, Vas Megyéért Díj, Vas Megye Sportja Támogatásáért Díj, Magyar Gazdaságért Díj, IPOSZ kézművességért díj, Pro Communitate díj – Kőszeg.

Simkó Imréné Zsuzsa

2007 óta karnagya a Szent Márton Kórusnak. Az ő vezetésével készülnek fel az egyházi szolgálatokra, a szűkebb és tágabb környezet ünnepi alkalmain való közreműködésre.

Tamásné Geröly Mária

A falu közösségének egyik mozgató rugója. Az ő ismeretei széles körben magába foglalják a népi iparművészetet. Szorgos munkájának köszönhetően iskolai foglalkozások keretében számos helyi fiatalnak mutatta be a tojásfestést a csuhéjbábú készítés és a régi népi játékokat. 2010-ben a XV. Országos Népművészeti Kiállításon aranyoklevéllel ismerték el munkásságát. Számos országos és helyi kiállításon vesz részt, ezzel is öregbítve Gyöngyösfalu hírnevét. A tojásfestés összes típusával foglalkozik, a batikolástól viaszos technikáig. A tojás kaparást, karcolást is magas fokon űzi, ahol a festett tojásról a festékanyag eltávolításával, lekaparásával jön létre a díszítő motívum. A tojásdíszítés legnehezebb műfajával is foglalkozik, úgynevezett csipkézett tojásokat is készít ahol egy kis marógép segítségével legfinomabb csipkemosztereket marja bele a tojáshéjba. Ezt az eljárást nagyméretű strucctojáson is bemutatja.

Horváth János 'Gedi' és H. Nagy Katalin

Horváth János a neves táncos, táncoktató, koreográfus és rendező, aki számos kitüntetéssel rendelkezik, többek között a Vas megyéért életműdíjjal és a friss Weöres Sándor-díjjal. Gedi aktív negyvenkilenc évet adott a néptáncmozgalomnak, és még most sem hagyta el teljesen, rendszeresen bejár tanítani a szenior csoportokhoz, és szinte mindennapos szakmai konzultációkat folytat a szintén néptáncoktató

gyermekével. – Már keveset dolgozom, inkább bütykölök a ház körül, rendben tartom a kertet. Tagja vagyok a Dr. Kiss Gyula Egyesületnek, a nyugdíjas népművelők társaságának. Azt gondolom, hogy az ember ennyi idős korában már minél kevesebbet csináljon – mondja Horváth János Gedi, akinek a saját karrierjén túl mindig is fontos volt az együttes, a közösség, a néptánc jövője.

H. Nagy Katalin, a szintén Weöres Sándor-díjjal kitüntetett, aki a Mesebolt Bábszínház alapító igazgatója. Ötvenhat éve ismerik egymást, ötvenhárom éve házasok. Most hetvenhat évesek, az utóbbi két évtizedben a maguk által teremtett világban élnek, mentett kutyákkal, Gyöngyösfaluban.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – művészetek és művészi kézművesség

Tojásfestés és csuhékészítés

A magyar nyelv kézművesség szava a hagyományokra épülő, kézi szerszámokkal, egyedi eljárással folytatott háziipari vagy kisipari tevékenységet jelenti. Általában női foglalatosságok, mint a csuhéfonás, vagy csuhébaba készítés. A faluban számos hölgy fest emellett tojást – tojáskarcolás, batiktechnikat- és különböző népi kézművességeket szeretnének fenntartani a fiatalabb generáció számára.

Fafaragó

A faragás valóságos mesevilág, hiszen a faragásra váró anyag mesél magáról, a faragott életképek, regék és mondák szereplői, a díszítőmotívumok és a belőlük faragott kompozíciók mind-mind mesét mondanak a szemlélődőnek. Kézművesség, helyi alkotók, ahogy a fafaragás is kulturális örökségünk.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – épített értékeink **(szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet,** **szobrok, egyébek)**

Szent Márton templom

A Szent Márton hitvalló tiszteletére emelt középkori templomot Kis-, és Nagypöse község a 14. században együttesen építette. Az erről tanúskodó, 1400-ban kelt oklevél szerint a templom szentélyének keleti ablaka pontosan a két község közötti határvonalat jelölte. A 20. század fordulóján a plébániatemplom rossz állapotba került, így Esterházy Miklós herceg 1905-ben lebontatta és átépíttette. Az akkori plébános, Wallner József leírása szerint a „zegzugos épület” alapjaitól történő újjáépítésének terveit Ludwig Schone bécsi építész, a kőszegi Jézus Szíve templomhoz hasonlóan, neogótikus stílusban készítette. E régi templom néhány kőfaragványa az új templomban is megtalálható. Az új templom Szent Mártont ábrázoló ólomüveg ablakai Verbói Szluha Dénes adományából készültek el. A templomhajó festményét, amely az amiens-i köpenymegosztó jelenetet ábrázolja 1882-ben készítette Josef Veiter, osztrák festő. A Nagypösei plébánia 1834-ben készült pecsétjén is a köpenymegosztás jelenete látható: a lovon ülő Márton fél köpenyét nyújtja a földön ülő koldusnak. Az épület műemlék.

Dr. Tolnay Sándor- mellszobor

1988. szeptember 8.-án került átadásra és leleplezésre Marosits István által alkotott mellszobor. Nevét a hálás szülőföldje örökölte meg. A Gyöngyösfalusi Általános Iskola Tolnay Sándor nevét vette fel. Szombathelyen (Herény) utcát neveztek el róla. Szülőhelyén, Nagycsömötén, a mai Lukácsházán is utca viseli nevét. A Földművelésügyi Minisztériumban Tolnay Sándor-díjat alapítottak, mellyel a kiemelkedő állatorvosi tevékenységet, kutatást díjazták.

Dr. Tolnay Sándor Általános Iskola

Az épület története a XX. Század első felére nyúlik vissza. Ekkor építette a kúriát vitéz ölbői Eölbey- Tyll Sándor tábornok. 1947-48-ba egy kéttantermes szárnyat emeltek a kúria udvarán, majd a hatvanas években újabb tantermekkel bővítették. 1988 szeptemberében vette fel az intézmény Nagycsömöte szülöttének, dr. Tolnay

Sándor állatorvosnak a nevét. Ekkor emelték a parkban az emlékművet, mely Marosits István Munkácsy díjas szobrászművész alkotása.

1993-ban a Gyöngyösmenti Községi Építő Szépítő Egyesület irányításával és jelentős társadalmi összefogással megépült a Tornacsarnok. 2001. április 20-án a Föld napja alkalmából egy sikeres pályázat eredményeként avatták fel az oktató parkot. 2007. szeptember 1-én került sor az új négy tantermes épületszárny átadására. 2011 nyarán a régi épületszárny felújításra került. 2018-ban az önkormányzat pályázatának köszönhetően új ebédlővel bővült az iskola, így nagyon szép, dekoratív, kulturált körülmények között étkezhettek tanulóink. 2018 nyarán az EFOP 4.1.2. pályázat részeként kiépítésre került a rekortán pálya, megújultak az osztálytermek, folyosók, mellékhelyiségek, s az udvaron elkészült a térkövezett közösségi tér.

Az így kialakult korszerű intézmény egységben, esztétikus tantermi berendezéssel és szemléltető eszközökkel biztosítjuk az 1-8. évfolyamos tanulók oktatását- nevelését.

Ludadi Szentháromság templom

A ludadi falurész eklektikus stílusú temploma 1868-ban épült. Legutóbb 2003-ban volt felújítva.

Ludad falurész - Hősi emlékmű

A falurész lakosai állították az emlékművet azon hősi halottak emlékére, akik életüket áldozták a hazáért az I Világháborúban. Az emlékmű a Szentháromság templom kertjében áll. Az emlékmű 3,5 méter magas a talapzata egy 2,5 méteres négyzet alapú oszlop melynek négy sarkát ion stílusú oszlopok díszítik. Az oszlopok egy márványtáblát fognak közre az emlékmű 2 oldalán. Ezekre a márványtáblákra az elesettek neveit vésték fel. Az emlékmű tetején egy büszke magyar katona áll szuronyos puskával a kezében. Az emlékmű mellett egy másik is található ebben a kertben ez egy Pieta amelyet gyásza megnyilvánulásaként állíttatott Geröly Istvánné 1916-ban elesett fia emlékére

Petőfi Sándor utcai házak

Gyöngyösfaluban érdekes építészeti együttest alkot a Petőfi Sándor utca néhány fésűs beépítésű, egytraktusú háza.

Borostyánkő út

A római korból több cserép törmelék, pénzérme és útmaradvány is fennmaradt. Gyöngyösfalu határában húzódott a Savariát (Szombathely) és Scarbantiát (Sopron) összekötő, híres Borostyánkő út egy szakasza. Ókori kereskedelmi útvonal volt, amelyet legfőképp borostyánkő szállítására használtak. Mint az egyik ókori országút évszázadokon keresztül vezetett Észak-Európából a Földközi-tengerig és vissza. A Római Birodalom bukását követő népvándorlás korában a római utak jórészt elpusztultak. A borostyánút maradványai azonban nyomon követhetők.

Az út menti szálláshelyekről, ló váltó állomásokról és hidakról keveset tudni. Ezek a Borostyánkőút mentén a terepviszonyoktól, és főképpen a vízi átkelőhelyektől függően általában 15 km-es távolságban álltak. A közeli Nemescsói útállomásnál kettéágazik az útvonal és Lukácsháza területén a Gyöngyös vonalával közel párhuzamosan haladnak tovább.

Pösei hegy – boronafalas pincéi

A Cádi pincesorhoz hasonló vele egy időben épített pincékről van szó. A felhasznált faanyag tekintetében gesztenyefából illetve tölgyfából készült a fal. A sarkokon fecskefarkas kötés tartja össze a gerendákat és méterenként 3-4 gerenda vastag faszeggel van összefogatva. A gerendák közé kender kötelet tömtek majd az egész pincét sárral tapasztották be. A kész pincéket fehérre meszelték. Az 50-es években még sok ilyen jellegű pince volt melynek a fedése még zsup volt. Sajnos eredeti állapotában nem maradt fent pince, mert a zsup fedés helyett a cserépfedés vette át a szerepet. Az épületek tagolása 2 helységből állt az egyik tároló helység volt a másik helységben feldolgozás történt. Szinte minden házhoz tartozott egy pince és falu férfi lakossága szabad idejének nagy részében kint a hegyen a pince körül tevékenykedett. Ez a szép hagyomány mind a mai napig él és ennek köszönhetően a hegyen pezsgő élet zajlik.

Szent Ilona kápolna

2008.-ban épült, a fából készült imahely. Közkedvelt kiránduló hely, de alkalmas meghitt házasságkötéseknek, kereszttelőknek és istentiszteleteknek is.

A kápolnát 2008.-ban áldotta meg dr. Veres András megyéspüspök úr, s akkor az építtető, Szőnye József ígéretet tett, hogy a megáldás évfordulóján minden esztendőben köszönteni fogják a nagycsaládos édesanyákat.

Az építtető vállalkozó édesanyja tíz gyermeknek adott életet, így neki is emléket állít ez az ünnep. A mai világban különösen is fontos az értékre, a maradandóra odafigyelni, nem mástól kell várni a problémák megoldását, hanem Istenben bízva tenni kell – fogalmazott beszédében Szőnye József.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – tárgyak, a múlt kézbe vehető emlékei

Bikafuttatás legendája

Bertók József törzsgyökeres ludadi lakos írta a művet 1951-ben. A falu elismert embere volt kisbíró is volt. A Gyöngyösfalu másik híres történetét a Pösei Baglyosokat is ő szerezte. A szöveget megtalált és elmondta Balaton Tamás 7. osztályos általános iskolás tanuló 1986-ban. A mű alkotója a kor iróniájával alkotta meg a művet melynek témájául egy elszabadult bika befogásának története szolgált alapul. A versben, rímekben gazdagon az akkori falu életében tevékenyen résztvevő embereket negatív vagy pozitív tulajdonságaik alapján jelenítette meg a történetben a vers feltűnően hosszú 75 versszakból áll. A vers gazdagon tartalmazza a népi szókincset és egy pillanatképet rögzít, a számunkra mondhatnánk azt is szóban örökíti meg mind azt, amit aznap egy kívülálló megfigyelhetett volna az utcában. Az akkori lakosoknak versben szereplő hősöknek a mai napig élnek még leszármazottaik a faluban. Idősebb lakosok szófordulatában még a mai napig előfordulnak a versben szereplő szószerkezetek példának okáért: „Megjelent a Szanyi Vendel kezében a huszárkengyel”.

Helytörténeti emlékek

Sok családi portán található helytörténeti értékkel bíró emlék, mint tárgyak, bútorok, eszközök, fényképek.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – a mesterségek és iparosság emlékei

Gyöngyösfalui dísznövénykertészet

A természeti adottságokat felismerve a településen már évtizedek óta jelen van ez a tevékenység. Jellemzően őstermelők és kisüzemek, néhány ezer négyzetméter és 5-15 hektár közötti területen végzik a termesztést. A dísznövénykertészet a település egyik meghatározó területhasználati formáját jelenti, és mint ilyen, hozzájárul a változatos, vonzó településképhez, települési arculat fenntartásához is. Általa nő a település állandó borítású zöldfelületeinek kiterjedése. Meghatározó mértékben járul hozzá a községben élők jól-létéhez a rekreációs övezetek pihenési/kikapcsolódási értékének növelésével.

Varga Zoltán – Fafaragó

Kezdetben kisebb kiegészítőket készített. Pl.: sótartókat, faevőeszközöket. Munkássága során rendszeresen részt vesz a Velemi alkotóház munkájában és a környék népművészeti kiállításain is. A fafaragás minden területén aktívan kiveszi a részét. A faszobrászat egész alakos ábrázolás arcképek kifaragása mellett falu címereket és nemzettség címereket is farag.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – Vendégcsalogató és vendégfogadó gyöngyszemek

Holdfényliget

Az Alpokalja kalandkertje a csendre, kikapcsolódásra, táborozásra, kultúrára, és a különleges sporttevékenységekre vágyó embereknek, családoknak nyújt lehetőséget. Szőnye Péter a Holdfényliget kalandpark atya, amely a Nyugat- Magyarország vezető szolgáltatóvá váló, szabadidős programok és nyári táborok is kínál

rendezvényhelyszín. Vendégeik számára egyaránt jelent a hely nyugalmat és adrenalint.

7ed7

Az ember megérzi azt, amikor a palackban benne van a gazda szíve és a lelke. Különösen a kis pincészeteknél. Az odafigyelés, a precíz kézműves munkából mindig valami csoda születik. Pont úgy, ahogy a 7ed7 pincészetnél is.

Négy évszak vendégház

A 3 napraforgós szálláshely, amelynek véleménye, hogy kik szeretik a tiszta levegőt, az erdei túrákat, a kaland és meseparkokat, a pataokban sétálást vagy a várakban bolyongást, természetes fürdőhelyet, vízi játszóteret vagy a Wellness fürdőket azok jó helyen járnak.

MIND-X Kereskedelmi Kft.

Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem

Pösei Sárkány Tanösvény

A Szőlőfürt Egyesület 2020. húsvétjára kiépítette Gyöngyösfalu első, szabadon látogatható tanösvényét, amely 3 kilométer hosszan kanyarogva, hét állomás gazdagon illusztrált tábláin mutatja be a település híres legendáját, valamint a Pösei szőlőhegy környezetének természeti és kulturális értékeit.

Az egyesület a Pösei sárkány 1857-ben keletkezett legendájára, mint települési értékre építve hozta létre három éve a Pösei Sárkányvadászat nevű rendezvényét. A legenda apropóján, Gyöngyösfalu természeti és kulturális értékeinek izgalmas világában zajló játékos akadályverseny állomásai eddig évente egy alkalommal voltak bejárhatók. A sikeren felbuzdulva egyesületünk elhatározta, hogy tanösvényt épít abból a célból, hogy a településünk csodálatos természeti környezetében pihenni, kirándulni vágyók egy állandó tematikus útvonalat használhassanak, amelyen kellemes séta közben ismerkedhetnek értékeinkkel.

A táblák grafikáit Radnóti Blanka könyvillusztrátor készítette. A nyitótábla szerkezete és felirata Varga Zoltán fafaragó művész alkotása. A tanösvény létrehozását a Patkós

Stúdió (Tápiógyörgye), a Várkonyi Fatelep (Kőszeg), Támis Viktor és Tóth Árpád támogatta, azt az egyesület tagjai tervezték és állították fel.

Lujber horgásztó

A 87-es út mellett, Gyöngyösfalu határában található. A tó átlag mélysége 1.5-3 méter, de helyenként eléri a 4 métert is. Változatos halvilága, keszegfélék, kárász, ponty, amur, valamint remek ragadozó állománya, csuka, süllő, pisztráng, lénai tok, és a nyári szezonban afrikai harcsa, kitűnő szórakozást nyújt kicsiknek, nagyoknak egyaránt.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – Helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói

Helyi termékek

A helyi terméket, élelmiszert és alapanyagot vagy részterméket előállító gyártók és feldolgozók a vidékre jellemző termények és erőforrások helyben történő feldolgozásával megerősítik településük, és az egész natúrpark térség helyi gazdasági bázisát, amely egyben jelentős hozzáadott értéket jelent a térségbe látogató vendégeknek, és turistáknak, valamint a térségen kívüli értékesítés esetén, mintegy járulékosan, jó hírért viszik a településnek és magának a natúrparknak is.

Kapcsolattartó: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata **elérhetőség:** 94/568-028

Helyszín: Gyöngyösfalu község közigazgatási területe

Javaslat: Natúrparki népszerűsítése a helyi kezdeményezéseknek (pl. natúrparki rendezvények).

Javaslattevő: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata Tóth Árpád József polgármester, Írottktő Natúrparkért Egyesület Bakos György elnök

Debreceni Zsolt

Saját kis gazdaságban nevelt állati eredetű alapterméket és általa előállított élelmiszert kínál.

Helyi mezőgazdálkodás

Magyarországon a falvak, nemritkán egységes birtokként, vagy birtokközösségként a táj és a természet fenntartóiként szolgáltak évszázadokig, és szolgálnak ma is. Minden olyan vállalkozás, egyéni-, családi- és közösségi kezdeményezés, amely a hagyományos paraszti gazdálkodás gyakorlatának a kornak megfelelő, környezettudatos megújítását szolgálja, az közvetlenül és közvetetten is szolgálja a település természeti és közösségi helyi értékeinek a megújítását és tartós fenntartását.

Kapcsolattartó: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata **elérhetőség:** 94/568-028

Helyszín: Gyöngyösfalu község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi mezőgazdálkodások fejlesztéseinek támogatását javasoljuk

Javaslattevő: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata Tóth Árpád József polgármester, Írottktő Natúrparkért Egyesület Bakos György elnök

250 db angus marha

Hazánkban először a 1960-as években Horn Artúr és munkatársai tanulmányozták a gyakorlatban a fajta fekete színváltozatát, majd a 70-es évek elején importáltak a fajta vörös színváltozatából. A 80-as évek közepén a Szövetkezet egy 60 egyedes fekete angus állományt importált Nagy-Britanniából. Ezt számos embrió és szaporítóanyag import követte Amerikából, Kanadából, Németországból, Ausztriából, Ausztráliából. Napjainkban már Közép-Európa legjelentősebb állományai is megtalálhatók a fajta mindkét színváltozatából Magyarországon.

Ebből a marha fajtából található Gyöngyösfaluban közel 250 darab.

Ökológiai gazdálkodás

A natúrparki települések és az egész natúrpark környezeti értéke szempontjából különös jelentősége van a biokertnek, ökoportáknak, és a falusi önfenntartó, környezettudatos kisgazdasági kezdeményezéseknek, amelyet sokszor más munka mellett tartanak fenn családok, vagy gazdálkodó közösségek. Gyöngyösfalunak, a Pösei-hegyen megvannak az adottságai, és ezek a környezeti adottságok remek piaci előnyt is jelenthetnek.

Kapcsolattartó: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata **elérhetőség:** 94/568-028

Helyszín: Gyöngyösfalu község közigazgatási területe

Javaslat: Natúrparki népszerűsítése a helyi kezdeményezéseknek. (Pl. natúrparki ismertető tartása, megjelenés a natúrpark honlapján stb.)

Javaslattevő: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata Tóth Árpád József polgármester, Írottkö Natúrparkért Egyesület Bakos György elnök

Kézműves foglalkozások

A Natúrparki településeken a helyi termék előállító kézművesek, művészek és művészi kézművesek, akik egyszerre szolgálják a település kultúrtörténeti és gazdaságtörténeti értékeinek a megújítását – a natúrparki települések valódi gyöngyszemei. A településen egykor jellemző mesterségek utódai ma is kincset érnek, így a kovácsok helyébe lépő lakatosok, gépjármű-, gép- és szerszámszerelők, a hagyományos mesterségek továbbvivői és az azokat a mai formában képviselők mind életet és gazdasági erőt adnak a településnek. Mindemellett meg kell említeni a mai is jelentős tojásfestést, csuhékészítést és fafaragó mesterséget.

Kapcsolattartó: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata **elérhetőség:** 94/568-028

Helyszín: Gyöngyösfalu község közigazgatási területe

Javaslat: Natúrparki népszerűsítése a helyi kezdeményezéseknek (pl. natúrparki rendezvények).

Javaslattevő: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata Tóth Árpád József polgármester, Írottktő Natúrparkért Egyesület Bakos György elnök

Lakóhelyek, lakókörnyezet és környezettudatosság

A natúrparki településeken nagyon fontos szolgáltatást végeznek az építő, és az építéshez kötődő vállalkozások, a kőművesek, az ácsok és tetőfedők, a villany- gáz-, víz- és fűtés szerelők, a modern megújuló energiákkal foglalkozó vállalkozások, a kertészeti-, kertépítő- és tájépítő vállalkozások és szolgáltatók.

Kapcsolattartó: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata **elérhetőség:** 94/568-028

Helyszín: Gyöngyösfalu község közigazgatási területe

Javaslat: Natúrparki népszerűsítése a helyi kezdeményezéseknek (pl. natúrparki rendezvények).

Javaslattevő: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata Tóth Árpád József polgármester, Írottktő Natúrparkért Egyesület Bakos György elnök

Helyi szolgáltatások

A már elérhető vagy megkezdni kívánt helyi szolgáltatások erősen javítják a település életminőségét, kedvezően hatnak a település lakosságmegtartó erejére, és gazdasági szövetére. A lakossági és személyi szolgáltatások széles köre (fodrászat, bolt, természetgyógyász stb.) mellett, a gazdasági és pénzügyi szolgáltatások megkezdésével illetve megerősítésével is javítható a település jövőpotenciálja. A rugalmas-, a részidős- és a távmunka lehetőségeinek terjedésével kedvezőbb helyzetbe kerülhetnek településeink, hogy fiatalabb

generációk, és fiatal családok is otthonul válasszák a natúrparki településeket. Ez hosszútávon kedvezően hat a település fennmaradására, és hagyományos közösségi értékeinek a megerősítésére.

Kapcsolattartó: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata **elérhetőség:** 94/568-028

Helyszín: Gyöngyösfalu község közigazgatási területe

Javaslat: Natúrparki vállalkozói kisokos létrehozása elektronikus formában.

Javaslattevő: Gyöngyösfalu Község Önkormányzata Tóth Árpád József polgármester, Írottktó Natúrparkért Egyesület Bakos György elnök

Gyöngyösfalui gyöngyszemek- sport és szabadidő

Sporthorgászat

A lexikonok megfogalmazása szerint a horgászat a horgászok által űzött, a halak kifogására és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló tevékenység. A versenyhorgászat azonban nem az ősi zsákmányszerző ösztön kiélése, hanem rendkívül tudatos horgászat, igazi emberi kihívás.

Gyöngyös patak Gyöngyösfalui szakaszán és a Lujber horgásztavon van lehetőség a sporthorgászatra. Kezelője a Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége. Halfélék: ponty, amur, domolykó, süllő, balin, fenékjáró küllő, sujtásos kűsz, kűsz, egyéb keszegfélék. A Gyöngyőspatak egyes szakasza nemzetközi pisztrángozásra alkalmas terület!

Labdarúgás

1943 óta van jelen a falu életében a Gyöngyösfalu SE és azóta is van labdarúgócsapata a községnek. Számos meccset játszanak akár környező falvakból jött baráti csapatok ellen, akár bajnokságokon. Elsősorban amatőr sportcsapatnak vallják magukat akik hobbiszinten, a természet és a sport szenvedélyéből adódóan űzik ezt a sportot.

Gyöngyösfalui gyöngyszemek – A gyöngyösfalu közösség megtartói

Szent Márton kórus

1998 januárjában Porpáczy József plébános megbízásából alakult a falu ifjúsági énekkara. kezdetben hittanos diákokból, fiatalokból és néhány szülő csatlakozásával alakult a kórus. A szomszédos faluból Lukácsházáról is sokan becsatlakoztak a kórusba. Ennek köszönhetően a két falu közös énekkara lett. Az évek alatt az idősebb korosztály vette át a szerepet. Az évek múlásával a környék elismert kórusa lett és nem volt olyan helyi rendezvény ahol nem léptek volna fel. Nem csak egyházi, hanem közeleti rendezvényeken is fellépnek, például: szüreti felvonulás. Gyakorlásukat sokszor a templomban végzik, mivel az épületnek remek az akusztikája, emellett sokszor próbálnak a Művelődési Házban is. Kórus 25 perces „Sárkány”-os előadást/ színdarabot ad mindig elő a Pösei sárkányvadászaton. Éneket K.András írta a köztes részekhez.

Szólófürdő Egyesület Gyöngyösfalu

Az egyesület a helyi civileket fogja össze. Létrehozásának lehetősége, 2015 tavaszán fogalmazódott meg. Két éve új rendezvényt indítottak: a kétszáz éves legendánkra alapozott Pösei Sárkányvadászat azóta a gyerekek és szülők kedvencévé vált. Az az álmuk, hogy létrehozzák a Sárkány Tanösvényt és a rendezvényt a térség új fesztiváljává fejlesztik.

Dr Tolnay Sándor Általános Iskola

1989-ben jött létre Lukácsházán az Általános Művelődési Központ, melynek alapintézményeként jött létre Gyöngyösfalun a Dr. Tolnay Sándor Általános Iskola. Az intézmény őrzi és ápolja a hagyományokat, tevékenyen részt vesz a falvak életében. Az ünnepélyek mellett hagyományos nagyrendezvényeink: Tolnay sportnap, Művészetek napja, farsang, gyermeknap, családi szombatok. Tanulóik szerepelnek a Művelődési Ház rendezvényein, továbbá a natúrparki gyerek, ill diákprogramok állandó és nagyon aktív szereplő, résztvevői, sokszor nyertesei.

Pösei Hegyi Borkultúra Hagyományőrző és Szépítő Egyesület

Az egyesület megalakítása az azt megelőző több éves érlelődés eredményeként valósult meg 2016 szeptemberében. Fontosnak tartja a Pösei-hegy borosgazdáinak összefogását, a helyi borok megismertetését. Ahogy azt bemutatkozásukban is említik: „Céljaink közt szerepel továbbá a tájvidékének jellegzetes borászati, gasztronómiai hagyományainak ápolása a helyi borok, ételek népszerűsítése a kulturális és történelmi örökségek megóvása, továbbvitele, valamint a helyi közösség összefogása, a tájjelleg ökológiájának, pincesorának, tájképének megőrzése és szépítése. A szőlőhegy hagyományos tájszerkezetének és jellegének megóvása, annak nemzeti örökségi értékének védelme, hiszen a települést már 1386-ban is említik.”

Gyöngyösfalu Sport Egyesület

A **sportegyesület** (hagyományos köznyelvi elnevezése **sportklub**) a sportszervezetek egyike, nevezetesen sporttevékenységre szakosodott egyesület. A **sportegyesület** a magyar sport hagyományos szervezeti alapegysége, a versenysport, a tehetséggondozás, az utánpótlás-nevelés és a szabadidősport műhelye.

Lukácsháza az 1986/1987-es szezonban a nem helybeli játékosok elhagyták az egyesületet, ennek következtében Lukácsháza önmaga csapatot indítani nem tudott, ezért a Gyöngyösfalualal való egyesülés mellett döntött az egyesület. A mérkőzéseket Gyöngyösfaluban rendezték, Gyöngyösmenti SE néven. Gyöngyösfalu Sportegyesület, labdarúgó szakosztállyal működő sportegyesületként alakult meg 1943-ban. Azonban Lukácsháza az 1992/1993-as szezonban 16 taggal újjáalakult. 2012.-ben az egyesület teke szakosztállyal bővült.

Polgárőr Egyesület

Az egyesület célja az ország közrendje és közbiztonsága fenntartásának segítése, a határőrizetben, a környezet- és természetvédelemben, a veszélyhelyzetek megelőzésében és kezelésében, a társadalmi bűnmegelőzésben való lakossági részvétel, illetve az önkormányzatok és a lakosság közötti bizalom erősítése, továbbá a helyi közbiztonság közösségi védelme.

A Gyöngyösfalui Polgárőr Egyesület 2001-ben alakult azzal a céllal, hogy hozzájáruljon a falu köz-és közlekedés biztonságának javításához.

Idősek Klubja

A nyugdíjas klub 2009-től működik heti rendszerességgel. A kikapcsolódás, a beszélgetés, a kötetlen együttlét mellett előadásokon, kézműves foglalkozásokon, kiállítás látogatásokon, kirándulásokon való részvételt biztosít a tagoknak és az alkalmi érdeklőknek.

Utiro Térségfejlesztő Egyesület

Az UTIRO (Utak az Írott-kő Oldalában) Térségfejlesztő Egyesületet és a Nyugat Kapuja Helyi Akció Csoportot (HACS) 30 település önkormányzata, vállalkozói, civil szervezetei hívták életre a LEADER térség vidékfejlesztésének előmozdítására. Az egyesület feladatának érzi a mikrotérség valamennyi szervezetének, vállalkozásának, önkormányzatának, érdekeinek képviselését, és aktívan közreműködik az Európai Unió, a regionális, bilaterális projektek megvalósításában.

MEGJEGYZÉS

A Gyöngyösfalui Gyöngyszemek a LEADER alapú, natúrparki szemléletű helyi értékek gyűjteményét tartalmazza. A Gyöngyösfalu Képviselőtestülete által jóváhagyott LEADER alapú, natúrparki szemléletű helyi értékekhez kötődően LEADER helyi érték alapú pályázatot nyújthatnak be vállalkozások, gazdálkodók és civil szervezetek.

A XXX./2012. sz. törvény alapján a települési helyi értéktár bizottság az elkészült Gyöngyösfalui Gyöngyszemek gyűjteményből, és természetesen egyéb forrás alapján is indítványozhatja a települési önkormányzati testületnek a települési értéktár bővítését, abba újabb települési érték felvételét.

Az értéktár bizottság és a testület azt is indítványozhatja, hogy egyes települési értékek Vas megyei értéktárba felvételre kerüljenek!

A XXX./2012. szerinti települési értéktárból a következő települési értéket javasoljuk a Vas megyei értéktárba felvenni:

Borostyánkő út (Az Írottkő Natúrpark területén: Ólmod, Kőszeg, Nemescsó, Lukácsháza, Kőszegdoroszló, Gyöngyösfalu) és útállomás Nemescsónál.

Az anyag szövegét összeállította: Honvéd Veronika, Győrffy Gábor - Írottkő Natúrparkért Egyesület

